

Forsknings- bevakning ht.26

En sammanställning av aktuell
forskning inom förskolan

Piteå
kommun

Innehåll

Avhandlingar	4
Undervisning för de yngsta förskolebarnens aktörskap. En studie om förskollärares lärande i arbetslivet.....	5
Kristina Melker, Högskolan väst	5
Rektorers professionella lärande som förändring i och för praktik	7
Emelie Johansson, Karlstad universitet	7
Frihetens rumsliga villkor. Förskolans miljö som en styrningsteknologi.....	8
Elsa Andersson, Malmö universitet	8
Gränsfall: Integritet som social praktik i barns vardagsliv i förskolan.....	9
Josefin Forsberg Koel, Stockholm universitet	9
”Men drakar finns väl inte?” Variationsteoretiska studier av barns föreställningsförmåga i läsaktiviteter med facklitterära och skönlitterära bilderböcker	10
Anna Backman, Göteborgs universitet	10
Iscensättning av förskolans läroplan Lpfö 18 i praktiken: möjligheter och utmaningar för rektorer och tjänstemän.....	12
Johanna Sundström, Umeå universitet	12
Bildning mellan styrning och frihet: En explorativ studie av förskolans undervisningspraktiker ur ett kritiskt läroplansteoretiskt perspektiv.....	14
Anna Wahlgren, Linné universitetet	14
Att bli någon bland andra: Barns tillhörighetsprocesser i förskolans diskursiva praktiker	15
Karin Rang Larsson, Linné universitetet	15
Preschool–Naturing in the Anthropocene: Coordinating Early Childhood Science Education with Swedish Preschool Practice.....	16
Sanne Björklund, Malmö universitetet.....	16
A table for one?: Notes on democracy and early childhood education	17
Jenni Nilsson, Uppsala universitetet	17
Artiklar	18
In trust we trust’: ECE teachers’ leadership enactment.....	19
Ebba Hildén, Karlstad universitet	19
Annica Löfdahl Hultman, Karlstad universitet	19
Narrativ lek som språkutvecklande praktik – Förskollärares stöttning av begreppsbildning hos flerspråkiga barn i förskolan.....	20
Hiba Abou-Taouk, Göteborgs universitet	20
Cecilia Wallerstedt, Göteborgs universitet	20

Malin Nilsen, Göteborgs universitet.....	20
Boksamtalet som arbetssätt för förskolebarns lärande om hållbarhet	21
Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborgs universitet	21
Ingrid Engdahl, Stockholm universitet.....	21
Eva Ärlemalm-Hagsér, Mälardalens universitet.....	21
Att vakna till en bok: Educare och affordanser i en särskild sorts högläsningsaktivitet för de yngsta barnen i förskolan.....	22
Maria Simonsson, Linköpings universitet	22
Niklas Pramling, Göteborgs universitet	22
Martina Norling, Örebro universitet.....	22
Undervisningsmultiversum– flerstämmigdidaktisk samanalys för demokrati i en klokare värld	23
Ann-Christine Vallberg Roth, Malmö universitet.....	23
Helena Hansen, Malmö universitet	23
Åsa Sahlée, Malmö universitet	23
Ylva Holmberg, Malmö universitet	23
Förskolans strukturella villkor i förhållande till organisation av barngruppen och aktiviteter	24
Annika Hellberg, Göteborgs universitet	24
Pia Williams, Göteborgs Universitet.....	24
Jonna Larsson Göteborgs Universitet.....	24
Barns inflytande i undervisning för hållbar konsumtion i en förskolegrupp.....	25
Maria Hedefalk, Uppsala universitet	25
Cecilia Caiman, Stockholms universitet.....	25
Lolita Gelinder, Mälardalens universite.....	25
Christina Ottander Umeå universitet	25
Möten mellan förskolepedagoger och vårdnadshavare med utländsk bakgrund: Motstånd, anpassning och nyskapande i det tredje rummet	26
Jennie Warström, Högskolan Dalarna	26

Forskning och utveckling (FoU)
vid Utbildningsförvaltningen Piteå kommun

Avhandlingar

Bilden är genererad med hjälp av Adobes AI program
Firefly. Instruktionerna för att ta fram bilden
är: "Samlad forskning inom förskolan (förstoringsglas)
utveckling, lärande, omsorg".

Piteå kommun

Undervisning för de yngsta förskolebarnens aktörskap. En studie om förskollärares lärande i arbetslivet

Kristina Melker, Högskolan väst

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Denna avhandling, en monografi, undersöker förskolans undervisning och barns aktörskap. Doktorsavhandlingens övergripande syfte är att bidra med kunskap om hur förskollärare och pedagoger förstår begreppen barns aktörskap och undervisning i förhållande till förskolans kontext. Det teoretiska ramverket baseras på den tredje generationen av verksamhetsteori. Verksamhetsteori, liksom de sociokulturella begrepp som används, erbjuder en möjlighet att studera hur undervisning utformas och på vilket sätt lärande tar sig uttryck för en grupp förskollärare och barn i förskolan. Studien utgår från att en förskoleavdelning utgör ett aktivitetssystem, vilket erbjuder förutsättningar, i form av både möjligheter och begränsningar för förskollärares professionsuppdrag. Detta i sin tur påverkar hur förskollärare möjliggör för, så väl som begränsar barns aktörskap. Begreppet barns aktörskap baseras på forskning inom barndomssociologi (Kampmann, 2003; Lager, 2021; Mayall, 1994; Mayall, 2002; Qvortrup, 2011).

Avhandlingen är skriven inom ramen för Arbetsintegrerat lärande (AIL). Forskning om arbetsintegrerat lärande vid Högskolan Väst kännetecknas av att den bedrivs i samverkan med det omgivande samhället och syftar till att synliggöra yrkesverksammas lärande i arbetslivet. För att främja professionell utveckling är det avgörande att forskare och yrkesverksamma möts för att gemensamt reflektera och utveckla kunskap och förståelse (Hedén, 2022; Seidl, 2018). Forskning inom området arbetsintegrerat lärande fokuserar på relationen mellan lärande, kunskapsutveckling och arbetsliv.

I denna avhandling har en observationsstudie genomförts, följt av en tematisk analys. Resultatet består av tre tematiska kapitel. Det första temat belyser barns aktörskap mot bakgrund av hur det förstås och diskuteras av förskollärare och barnskötare i förhållande till undervisning. Det andra temat lyfter fram hur barns aktörskap tar sig uttryck i förskolans undervisning. På vilket sätt arbetsintegrerat lärande möjliggörs, men också vilka utmaningar som finns visas i det tredje temat.

Utifrån ett forskningsperspektiv med fokus på arbetsintegrerat lärande visar studien att det finns betydande fördelar med att använda video som dokumentationsmetod i kombination med reflekterande samtal. De reflekterande samtal som förts med förskollärare i tre steg har bidragit till en förståelse av hur de ser på sin undervisning. Användandet av metoden video-stimulerad reflektion och de efterföljande reflekterande samtalen tillsammans med videosekvens

av undervisning visat sig ha fungerat som medierande redskap och artefakter. De medierande artefakter utgörs av videofrekvens av undervisning så såväl som av mentala redskap (frågor och tid för reflektion). När frågor om hur barns aktörskap ställts ses det bidragit till att förskollärare och deras kollegor reflekterar över sin praktik och hur de själva agerar i relation till barns aktörskap. Det kan beskrivas vara i linje med avhandlingsarbetets kunskapsobjekt, det vill säga relationen mellan arbetsliv och lärande men även studieobjektet som belyser förskollärares undervisning och hur lärare möjliggör för och förstår barns aktörskap.

Rektorsers professionella lärande som förändring i och för praktik

Emelie Johansson, Karlstad universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Forskning inom såväl skolläderskap som skolutveckling har belyst rektorsers avgörande roll i att leda skolor och organisera för professionellt lärande. Trots det är forskningen om rektorsers egna professionella lärande och utveckling begränsad. Den tilltagande litteraturen fokuserar främst på rektorsers lärande i formell rektorsutbildning. Resultaten pekar på svårigheter med att överföra kunskap från utbildningspraktiken till den dagliga yrkespraktiken, och belyser att utbildning och utvecklingsinsatser har begränsad inverkan på rektorsers vardagliga arbete. Avhandlingen syftar till att bidra med kunskap om rektorsers professionella lärande som förändring i och för praktik. Med utgångspunkt i ett praktikteoretiskt ramverk frångås synen på professionellt lärande som en kognitiv utveckling på individnivå. I stället studeras professionellt lärande som processer av förändring i och för yrkespraktiken. Studien har genomförts inom ramen för ett aktionsforskningsprojekt där rektorer, i samverkan med extern forskare, utvecklade sitt ledarskap vad gäller digitalisering av förskolans verksamhet. Analysen visar att rektorerna förändrade sitt ledarskap genom en fördjupad förståelse av digitalisering som fenomen, förändringar i sätt att relatera till andra praktiker, samt genom att reflektera och förändra sina ledarhandlingar. Avhandlingens resultat lyfter tre centrala aspekter som särskilt betydelsefulla för förändringsprocesserna och därmed för rektorsers professionella lärande:

Frihetens rumsliga villkor. Förskolans miljö som en styrningsteknologi

Elsa Andersson, Malmö universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Early childhood education (ECE) constitutes a central site in the production of modern childhood. Research shows that the physical environments in ECE shape conditions for children's everyday lives. These environments are not neutral but rather shaped by dominant childhood discourses and broader societal and scientific rationalities. While previous studies have traced the emergence of new spatial and material arrangements, critical analyses of the discourses legitimizing ECE environments and the forms of governing they enable remain scarce. Against this backdrop, the present dissertation takes its point of departure the need to analyse the discursive practice of the ECE environment.

The analysis focuses on how the ECE environment constitutes a form of governance and how this can be understood in relation to the construction of childhood. The dissertation's analytical framework draws on Michel Foucault's concepts of governmentality and genealogy. Governmentality offers a lens for analysing power, while genealogy illuminates the discontinuous processes through which forms of thought and practise have taken shape. From this perspective, the discursive constructions of the ECE environment, as well as of childhood, are understood as decisive in shaping how ECE is organized, in practice and in theory.

The dissertation comprises an introductory chapter and three peer-reviewed articles. The empirical material consists of: policy texts, the journal *Förskolan*, and scholarly articles. The selection of varied text genres aims to make visible discursive practices that recur across texts produced by different actors and for different purposes. These recurring patterns are analysed as expressions of a systematised logic within discourses on the ECE environment.

The results show how certain forms of subjectivity and freedom are rendered desirable while others are marginalized or confined to specific spatial-discursive domains. This has implications for how children's room for action is understood and produced. The dissertation thus illuminates how governance operates through science, policy and everyday discourse, jointly shaping what is perceived as possible and legitimate. It further offers a conceptual resource for future studies of how space organizes power and knowledge by situating the concept heterotopia within a governmentality framework. This approach highlights the dynamic interplay between spatiality and the ongoing production and reconfiguration of power relations. In sum, the dissertation provides an expanded foundation for continued research into ECE environments in the governing of childhood.

Gränsfall: Integritet som social praktik i barns vardagsliv i förskolan

Josefin Forsberg Koel, Stockholm universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

With the overarching aim to create knowledge about children's privacy in preschool, this doctoral study lies at the intersection of early childhood educational research and privacy studies. Given privacy's status as a human right and democratic value in Swedish preschool, the study investigates what privacy means to children and how they regulate it in everyday interactions in preschool. Analytically, the study departs from an understanding of privacy as a social practice (Reiman, 1984/2007), and children's privacy practices are interpreted through Irwin Altman's (1975, 1976, 1977) privacy regulation theory with concepts such as territory and personal space. Influenced by Erving Goffman (1959/2020, 1961/2014) and Maxine Wolfe (1978; Wolfe & Rivlin, 1987) these practices are interpreted as situated in preschool as an institutional context where children are attributed a social role as preschoolers. The analytical point of departure in privacy theory is new to national early childhood educational research and thus contributes new perspectives. Ethnographic fieldwork was conducted in one preschool with children aged 1—6, along with their parents and educators. Building on participant observations, interviews, and documents, the analysis identifies themes of homesickness, physical closeness, seclusion, ownership and documentation. The results show that privacy is a central part of children's everyday social lives in preschool. Children practice privacy by attempting to control their social boundaries: they regulate social distance, ownership and information sharing based on subjective privacy preferences. Children's privacy practices often take a "relational logic" as their starting point, one that links close relationships with physical proximity and intimacy, and vice versa. Thus, children's boundary regulation is about selectively creating closeness and nurturing relationships as well as keeping others at a distance. Furthermore, the results provide understandings of how children's privacy practices and relation logic conflict with and are conditioned by institutional logics that prioritise the collective over the individual, emphasising adult authority and surveillance that makes privacy difficult, often resulting in forms of "pseudo-seclusion". Children's own bodies, which are smaller, make it more difficult for them to assert their boundaries; this is another central condition. In summary, children practice privacy through many different practices and expressions, including ways that span over a wide range of issues and situations. Recognising privacy as part of the complexity of children's relations is relevant across contexts, private or public, physical or digital. The study thus calls for an understanding (and pedagogy) of privacy attentive to children's experiences

”Men drakar finns väl inte?” Variationsteoretiska studier av barns föreställningsförmåga i läsaktiviteter med facklitterära och skönlitterära bilderböcker

Anna Backman, Göteborgs universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

In Swedish preschools, reading practices largely prioritise fiction, leaving children with limited exposure to non-fiction picturebooks. Moreover, research on children’s literature has long overlooked children’s perspectives as readers of non-fiction, resulting in limited insight into how non-fiction picturebooks engage their audience. This thesis addresses this gap by exploring how children experience non-fiction and fiction picturebook depictions and how these experiences relate to their imagination. The aim of the thesis is to contribute to an in-depth understanding of children’s imagination in reading activities involving non-fiction and fiction picturebooks. The overarching research questions are: (1) What knowledge can preschool children develop through variation-theoretically designed teaching about non-fiction picturebooks? (2) How can variation theory explain children’s ability to imagine fictional depictions in non-fiction picturebooks? The thesis comprises four sub-studies drawing on video-recorded reading activities conducted with two small groups of five-year-olds and two teachers. The empirical material includes sessions from 2016 examining the phenomenon of shadow and design experiments from 2020 focusing on fictionalised non-fiction about dinosaurs and dragons. Analyses adopt children’s perspectives, examining what they express as they discern aspects in words and actions. Variation theory underpins both the analysis and design, offering an explanatory model for how children’s discernment of aspects enables changes in their ways of experiencing and imagining. Sub-study I (Backman, 2020) focuses on children’s perspectives on the multifaceted phenomenon of shadow in picturebooks and on how they interpret this phenomenon during reading activities. Sub-study II (Backman, 2023) highlights the theoretical idea that aspects discerned by children through diachronic and synchronic simultaneity represent two keys to their imagination. Sub-study III (Backman, 2023) focuses on children’s perspectives on what a non-fiction book is and on how they respond to teaching that seeks to broaden their understanding of what non-fiction books can be. Sub-study IV (Backman, 2022) examines children’s perspectives on combined depictions in fictionalised non-fiction picturebooks for children, and how children respond to teaching that seeks to separate fact from fiction in reading activities centred on combined depictions in fictionalised non-fiction picturebooks. In response to the first overarching research question, the thesis demonstrates that teaching informed by variation theory supports children in distinguishing fiction from non-fiction and identifying combined depictions in fictionalised non-fiction. In

response to the second overarching research question, the thesis provides a conceptualisation of imagination through a variation-theoretical lens, highlighting how diachronous and synchronous discernment of explicit and implicit aspects shapes imaginative possibilities. The findings offer implications for goal-oriented reading activities that foster critical thinking and playful imagination.

Isensättning av förskolans läroplan Lpfö 18 i praktiken: möjligheter och utmaningar för rektorer och tjänstemän

Johanna Sundström, Umeå universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Preschool is a vital part of the Swedish education system and is governed by a national curriculum that must be interpreted, translated, and enacted at the local level. Curriculum reforms are inherently complex, shaped by negotiations between various actors, traditions, and governance levels. In this dissertation, the curriculum is approached from multiple perspectives: as a regulatory document, as an expression of professional norms and values, as a temporally constructed product, as a social practice, and as content for pedagogical work. Rather than being a fixed entity, the curriculum is continuously shaped and renegotiated through practice. Previous research shows that principals and municipal officials interpret the curriculum differently, which can result in ambiguity regarding the distribution of responsibilities and hinder implementation. Communication gaps between governance levels further complicate this process. The organization and values of the municipality influence how the curriculum is enacted, as do the actors' professional experiences and access to resources. The aim of this dissertation is to contribute to the understanding of how different actors within Swedish municipal preschool education—specifically representatives of the local education authority and preschool principals—enact a new curriculum across distinct yet interconnected contextual levels. The study is guided by the following research questions: (1) How are the main changes in Lpfö 18 interpreted, and what is perceived as most challenging in translating them to the local preschool context?; (2) How is the work with Lpfö 18 realized by the different actors, individually and collaboratively?; (3) What roles and positions do these actors assume in the enactment of Lpfö 18?; and (4) How can these questions be understood in relation to contextual conditions and the actors' agency? The research follows a qualitative case study design and is conducted in a large Swedish municipality. The empirical material includes interviews with municipal officials and preschool principals, observations of network meetings, and analysis of relevant documentary material, all focusing on how the curriculum was interpreted and enacted by the officials and by preschool principals. The analysis was informed by the theoretical frameworks of policy enactment (Ball et al., 2012) and ecological teacher agency (Priestley et al., 2015a), with particular attention to how municipal officials and preschool principals interpret, translate, and realize the curriculum in practice based on their surrounding contexts. The results indicate that curriculum enactment is shaped by actors' professional experiences, organizational structures, and professional cultural traditions. Municipal officials take on both strategic and supportive roles, acting as policy actors through designing modules and developing support materials. At the same time, their largely uncritical stance toward the

curriculum positions them as policy subjects. Principals primarily act as recipients of the curriculum but demonstrate various degrees of agency by adapting the modules to their local contexts, thereby also acting as policy actors in relation to municipal policy. The study highlights a tension between governance and autonomy in the relationship between officials and principals. While collegial forums provide some space for interpretation, the principals' influence over content and structure remains limited.

Bildning mellan styrning och frihet: En explorativ studie av förskolans undervisningspraktiker ur ett kritiskt läroplansteoretiskt perspektiv

Anna Wahlgren, Linné universitetet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

The child's bildung journey begins from the very first day of life. Early in this journey, many children encounter preschool as their initial formalized educational experience. Swedish preschool is currently undergoing a phase of transformation (Thulin & Jonsson, 2018). Historically characterized by an integrated Nordic tradition of care, play, and learning, it is increasingly shifting toward an emphasis on school readiness. This development risks reducing work with children to something less complex and more readily measurable, rather than the multifaceted and rich bildung practice that preschool can offer. The purpose of this dissertation is to understand preschool teaching as an bildung practice situated in the tension field between governance and freedom, individual and collective, and to analyze how this practical activity can be comprehended in relation to preschool as a societal institution. The empirical material comprises policy documents, field studies centered on video-stimulated recall interviews, and theoretical assumptions. The overarching theoretical framework is critical curriculum theory. An abductive approach is employed: the empirical data are initially treated inductively and practice-near, before being abstracted and theorized (Timmermans & Tavory 2024). Drawing on Schatzki's (2002) concept of practice, a theory-driven analysis identifies five distinct teaching practices. These practices are subsequently examined through the lens of the spatial dimension of Bildung, that is, how different children's subject positionings are materialized and take shape in concrete, everyday teaching situations. The results, structured in a three-step analysis, elucidate how preschool can be understood through the spatial dimension of Bildung[1], based on the ways in which various teaching practices prioritize different aspects of Bildung formation. Collectively, the findings constitute a contemporary snapshot of how preschool, as an institution, can be positioned and interpreted within a broader societal context. A key conclusion is that understandings of preschool teaching practices risk being reduced to unidirectional goal steering, dominated by prevailing policy and curriculum developments. The dissertation's contribution lies in making visible the Bildung dimensions of preschool and highlighting their diverse theoretical implications for teaching practice.

Att bli någon bland andra: Barns tillhörighetsprocesser i förskolans diskursiva praktiker

Karin Rang Larsson, Linné universitetet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

This dissertation examines children's social belonging in Swedish preschool. It identifies the social and ethical values that emerge as children strive to experience a sense of belonging and feeling at home within preschool communities. Drawing on the theoretical framework of the politics of belonging (Yuval-Davis, 2006, 2011) and informed by critical discourse analysis (Fairclough, 2010), this study conceptualises belonging as a relational and power-laden process constituted through everyday interactions. The empirical material for this research consists of interviews, video observations, and field notes collected from two preschool settings. By analysing the talk and actions of teachers, children, and guardians, the study explores how belonging is constructed, negotiated, and contested in everyday practices. Attention is devoted to processes of inclusion and exclusion as well as to how identities and social positions are produced in preschool as a discursive practice. The findings reveal that belonging is shaped by a dynamic interplay between individual agency and institutional norms. Being part of preschool therefore implies not only physical presence but also active engagement in play, routines, and activities. Through such engagement, children participate in the construction of meaning through place and in doing so, also create themselves as individuals who belong. At the same time, the analysis shows that belonging is not equally accessible to all; it is influenced by factors such as social norms, language, cultural background and social competence. Children's belonging is shaped through the interplay between three overarching levels of categorisation: translocality, transcality, and transtemporality. Together, they constitute a politics of belonging that influences children's opportunities for participation, recognition, and inclusion in everyday preschool life. This politics reflects a broader tension between conceptualisations of children. In summary, belonging is shaped by complex politics in which children are expected to both act independently, require support and to be active co-constructors of their social worlds while also being recipients of care. These conflicting expectations are not merely pedagogical challenges but expressions of deeper normative structures that shape the conditions under which children are able to belong in preschool.

Preschool–Naturing in the Anthropocene: Coordinating Early Childhood Science Education with Swedish Preschool Practice

Sanne Björklund, Malmö universitetet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

Syftet med föreliggande forskningsprojekt är att undersöka vilka relationer mellan barn och natur som möjliggörs genom naturvetenskapsundervisning i svensk förskolepraktik i Antropocen. Under de senaste decennierna har uppdraget för den svenska förskolan förskjutits mot ett ökat fokus på undervisning och lärande. Ett område som har förtydligats i läroplanen är naturvetenskap. Tidigare forskning visar att naturvetenskap i förskolan har utvecklats till en praktik som möjliggör många relationer mellan barn och natur, genom kroppslighet, estetiska uttryck, lek, undersökande arbetssätt och relationer som också främjar omsorg och empati för naturen. Begreppet Antropocen aktualiserar nya frågor i relation till utbildning, såsom frågor om natur–kultur–relationer och människans ansvar för planetens välbefinnande i en tid då vi behöver nya sätt att leva och utbilda tillsammans med naturen. Aktör–nätverksteori (ANT) utgör den metodologiska utgångspunkten i detta forskningsprojekt. Genom att uppmärksamma hästkastanjeträdet och erkänna det som en sociomateriell aktör blev det en aktör att följa in i naturvetenskapliga utbildningspraktiker i förskolan. Resultaten beskriver sju göranden av naturvetenskap i förskolan: faktaskapande, fikionalisering, samlande, besökande, sinneserfarande, utforskande och omsorg, vilka också producerar olika relationer mellan barn och natur. Resultaten visar vidare hur dessa göranden samordnas inom förskolans praktik och hur lokala ritualer möjliggör vissa relationer mellan barn och natur medan andra marginaliseras. Detta synliggör hur makt är lokaliserad i undervisningspraktiker på sätt som ibland döljer vad som är möjligt för barn och pedagoger. Det visar också hur naturvetenskapsundervisning i förskolan är en flexibel praktik som möjliggör att flera olika göranden kan utvecklas och samexistera, samt hur samordningar kan öppna för att andra relationer mellan barn och natur kan uppstå och utforskas, vilket är betydelsefullt i Antropocen. Resultaten avslutas med att presentera ett nytt begrepp att tänka med: preschool–naturing.

A table for one?: Notes on democracy and early childhood education

Jenni Nilsson, Uppsala universitet

[Läs avhandlingen här](#)

Abstrakt

This dissertation is a philosophical exploration of the democratic mission of contemporary early childhood education [ECE], where democracy is approached as a form of living together in our shared world, a way of gathering us, while enabling us to be unique individuals, separate and free. I approach this view with Hannah Arendt's metaphor of the table, a space that gathers us and separates us. Drawing on political theory and educational philosophy, I explore the democratic mission of contemporary ECE through four independent studies with perspectives on citizenship (Study I), love (Study II), technology (Study III) and surging democracy (Study IV).

By engaging with thinkers like Hannah Arendt, Joan Tronto, Byung-Chul Han and Adriana Cavarero, the dissertation offers theoretical perspectives through which an alternative vocabulary for ECE practice and policy is proposed. The notions of love and surging democracy are suggested as ways of understanding and speaking of democratic ECE, enabling new imaginaries. The notion of love invites the reader to consider the political aspects of care and vulnerability as a fundamental human condition. The notion of surging democracy highlights the emotional, embodied, and spatial dimensions of political action, and suggest that democratic ECE may thrive when being approached as a pre-democratic sphere, where the promise of democracy is constantly present, while not being fully democratic in itself. While a table for one is theoretically a contradiction, it seems to be a curricular ideal within contemporary ECE. However, the educational vision of a table for one fails to recognize that democracy demands togetherness and spaces where it can surge. It demands that we view our own vulnerability as intertwined with the vulnerability of the world. What is also lost in the vision of a table for one is that we are *homines curans* – caring beings. We are caring because we are vulnerable. A place by the table is therefore meaningless if no one else is sitting there.

The dissertation illuminates how a transdisciplinary approach, where plurality has been sought in terms of theory, method, and structure offers a “thoughtful friction” for ECE theory, policy and practice, enabling something new to emerge.

Artiklar

Bilden är genererad med hjälp av Adobes AI program
Firefly. Instruktionerna för att ta fram bilden
är: "Samlad forskning inom förskolan (förstoringsglas)
utveckling, lärande, omsorg".

Piteå kommun

In trust we trust': ECE teachers' leadership enactment

Ebba Hildén, Karlstad universitet

Annica Löfdahl Hultman, Karlstad universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

In this article, we explore and discuss Swedish Early Childhood Education (ECE) teachers' professional mandates related to recent policy of teachers' responsibility for leadership in teaching activities. Through written descriptions and group interviews, data were compiled on ECE teachers' experiences and visions of leadership as well as evaluations of their leadership practice. The results show that the ECE teachers' enactment of leadership consists of both professional responsibility and accountability logics in different fields of tension. ECE teachers stressed trust in characteristics such as children's needs and interests to be part of leading teaching activities, simultaneously as they emphasised trust in predefined evaluation through systematic quality work. We interpret the ambiguous emphasis on trust as an expression of "in trust we trust". This ambiguity might hinder the development of a good ECE practice. We conclude that leadership in ECE as a concept needs to be discussed to avoid a fixed and predefined leadership practice. The responsibility for what direction this discussion will take must be shared among ECE practitioners, policy makers and researchers in the field.

Narrativ lek som språkutvecklande praktik – Förskollärares stöttning av begreppsbildning hos flerspråkiga barn i förskolan

Hiba Abou-Taouk, Göteborgs universitet

Cecilia Wallerstedt, Göteborgs universitet

Malin Nilsen, Göteborgs universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

I den svenska samhällsdebatten finns idag ett stort fokus på barns språkutveckling, redan i förskolan, där det poängteras att alla ska behärska majoritets-språket. Från främst politiskt håll förespråkas aktiviteter som högläsning och boksamtal för att främja språkutvecklingen. Denna studie undersöker narrativ lek som språkutvecklande praktik. Genom videoobservationer av spontan lek, där förskollärare och flerspråkiga barn deltar, analyseras vilka begrepp på svenska som introduceras av förskolläraren, samt om och i vilken utsträckning barnen använder dem vidare. Resultaten visar hur förskolläraren introducerar en stor mängd begrepp och aktivt främjar och stöttar begreppsbildning genom att delta i leken, ställa frågor, utvidga dialoger och använda kulturella artefakter. Barnen responderar både verbalt och med hjälp av artefakter, och börjar i viss utsträckning även använda begreppen själva. Studien belyser den spontana lekens potential som språkutvecklande praktik, där förskollärare kan få en avgörande roll för möjligheterna till språkutveckling i svenska.

Nyckelord: begreppsbildning, flerspråkighet, förskollärares stöttning, lekresponsiv undervisning, narrativ lek

Boksamtalet som arbetssätt förförskolebarns lärande om hållbarhet

Ingrid Pramling Samuelsson, Göteborgs universitet

Ingrid Engdahl, Stockholm universitet

Eva Ärlemalm-Hagsér, Mälardalens universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Det övergripande syftet med denna studie var att utveckla kunskap om vilket innehåll kopplat till hållbarhet som framträder när förskollärare och barn tillsammans läser och samtalar om en bok. Studien har genomförts inom ramen för Ifous forsknings-och utvecklingsprogram Hållbar förskola. Inom programmet ges förskollärarna uppgifter som syftar till att vidareutveckla deras kunskap om lärande för hållbarhet och kompetens i att utveckla arbets-sätt för barns lärande om hållbarhet. De analyserade texterna i denna studie omfattar 151 inspelade och transkriberade boksamtal mellan förskollärare och barn i förskolan. I resultatet framträder tre olika innehåll som kommuniceras i boksamtalen kopplat till hållbarhet, dessa är: 1) relationer mellan människor, 2) relationer mellan människa och natur och 3) relationer mellan människa och samhälle. Resultaten visar att boksamtal kan ge stöd för barn att utveckla både sitt språk och sitt kunnande om hållbarhet. Studien bidrar därmed till forskningen om hur litteratur kan användas i förskolans undervisning.

Nyckelord: kommunikation, boksamtal, förskola, hållbar utveckling, kompetensutveckling

Att vakna till en bok: Educare och affordanser i en särskild sorts högläsningsaktivitet för de yngsta barnen i förskolan

Maria Simonsson, Linköpings universitet

Niklas Pramling, Göteborgs universitet

Martina Norling, Örebro universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Denna studie undersöker praktiken ”att vakna till en bok”, en högläsningsform för barn i åldern 2–3 år. Med ett barncentrerat perspektiv integrerar praktiken omsorg och lärande genom temporära och flexibla miljöer som stödjer barns gradvisa övergångar från vila till aktivitet. Resultaten visar att affordanser – fysiska, sociala och emotionella – spelar en avgörande roll för att främja barns agens, kreativitet och deltagande. Pedagogernas lyhördhet är central för att möta individuella behov och skapa en trygg, inkluderande miljö. Praktiken framhålls som en helhetsorienterad metod som kombinerar tidig språkutveckling med social inkludering och demokratiska värderingar.

Nyckelord: Affordanser; Förskola; Educare; Högläsning

Undervisningsmultiversum– flerstämmig- didaktisk samanalys för demokrati i en klokare värld

Ann-Christine Vallberg Roth, Malmö universitet

Helena Hansen, Malmö universitet

Åsa Sahlée, Malmö universitet

Ylva Holmberg, Malmö universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Uppgifterna från medverkande i tidigare FoU-program och ULF-nätverk, tillsammans med en kunskapslucka i tidigare forskning, indikerar ett behov av att utveckla kunskap om analys av undervisning i förskola, vilket motiverar denna artikel. Syftet med studien är att utifrån ett framträdande undervisningsmultiversum bidra med kunskap om vad som kan känneteckna analys av undervisning i förskola genom att samskapa en flerstämmig didaktisk samanalysmodell i samanalysmodell i-nätverk. Den teoretiska ansatsen fokuserar didaktik och behandlar didaktiska frågor och nivåer. Metodologiskt tillämpas en abduktiv-didaktisk ansats. Resultaten fogas samman i en flerstämmig didaktisk samanalysmodell som omfattar tre analyssteg: 1) Aktionsnivå: Analys utifrån didaktiska frågor i samvärdering kopplad till samplanering och genomförande. 2) Teoretisk nivå: Analys av empiri med begrepp i förgrunden. 3) Metateoretisk nivå: Abduktiv pendling mellan empiri/praktik och teori/vetenskaplig grund, vilken kan utmynna i prövande av samskapade begrepp, såsom "abduktiv samanalys". Kunskapsbidraget består av en flerstämmig didaktisk samanalysmodell som kan bidra till att belysa undervisningsprocesser och undervisningsskicklighet för att utveckla undervisning i strävan efter varje barns öppna livschanser och välbefinnande i varje nu. Flerstämmighet prövas i relation till demokrati och samanalysmodellen kan leda till finstämd undervisning, vilket i sin tur kan bidra till en klokare värld.

Förskolans strukturella villkor i förhållande till organisation av barngruppen och aktiviteter

Annika Hellberg, Göteborgs universitet

Pia Williams, Göteborgs Universitet

Jonna Larsson Göteborgs Universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Over several decades, research has examined how structural conditions shape preschool quality and influence how preschool teachers organise children's groups and everyday activities. This study investigates how structural conditions in Swedish preschools interact with teachers' organisation of children's groups and activities, with particular attention to the positions teachers adopt and the relationships that develop between teachers and children. Drawing on Bronfenbrenner's ecological systems theory, we analyse how routines, time schedules and activity structures in the preschool microsystem relate to conditions in the macro-, exo- and chronosystems. The empirical material consists of participant observations conducted in four preschool settings and analysed through thematic analysis. The findings show that daily preschool practice is strongly shaped by recurrent routines, time-regulated activities and predetermined activity sequences, which limit children's opportunities for spontaneous choices and influence over the day's organisation. The findings also show that teachers' positions vary across activities such as meals, group gatherings and indoor/outdoor activity environments, and that these positions shape the adult-child relationships and forms of participation that become possible. The study highlights the need to critically examine how structural conditions affect children's opportunities for participation, interaction and influence in preschool education.

Barns inflytande i undervisning för hållbar konsumtion i en förskolegrupp

Maria Hedefalk, Uppsala universitet

Cecilia Caiman, Stockholms universitet

Lolita Gelinder, Mälardalens universitet

Christina Ottander Umeå universitet

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

Sustainability education is mandatory in Swedish preschools, yet young children often experience sustainability issues as frightening, complex and beyond their influence. This study explores how preschool children (ages 3–5) can exercise agency and influence in teaching activities focused on sustainable consumption. Using video observations, teacher documentation, and children's drawings, we analysed two teaching sessions involving six children and one preschool teacher. The analysis uses Practical Epistemological Analysis and Epistemological Moves (direction-givers) to examine how influence emerged during the process. Findings reveal a three-step progression – anticipation, exploration, and fulfilment – in which children actively deliberated and proposed solutions for transporting fruit to their preschool in sustainable ways. Teacher moves, especially generative, confirming, instructional and reconstructive strategies, support children's participation and sustain a pluralistic, dialogic inquiry. The study illustrates how early childhood education for sustainability can foster agency and democratic engagement by treating children's proposals as epistemically relevant and by keeping the sustainability problem open to deliberation.

Möten mellan förskolepedagoger och vårdnadshavare med utländsk bakgrund: Motstånd, anpassning och nyskapande i det tredje rummet

Jennie Warström, Högskolan Dalarna

[Läs artikeln här](#)

Abstrakt

This article examines everyday encounters between preschool educators and guardians with migrant backgrounds in Swedish preschools, focusing on how resistance, adaptation, and emergent practices are articulated in the in-between space where they meet. The study is informed by Bhabha's theory of the "third space" and perspectives from linguistic ethnography. It is based on semi-structured interviews with eight preschool educators and eight guardians at three preschools in multicultural areas in Sweden. The analysis shows that educators often expect guardians to adapt to Swedish cultural norms, preschool routines, and implicit institutional rules. When such adaptation does not occur, guardians' risk being positioned as "the Other" and understood through a deficit perspective. Guardians, in turn, both resist and adapt to preschool expectations: they may question practices such as outdoor play in bad weather, written information and the use of interpreters, while also emphasising the importance of learning Swedish and understanding how to live in Sweden. Transformative possibilities emerge when educators adopt a welcoming and flexible approach, invest in relationships, draw on multilingual and multimodal resources, and when multilingual staff act as linguistic and cultural brokers. The findings highlight how everyday encounters may either reproduce or challenge processes of othering and point to the need for reflexive and intercultural practices in preschool, teacher education, and policy. Keywords: förskola, mellanrum, vårdnadshavare med utländsk bakgrund.